

Handläggare
Helena Storbjörk Windahl
Telefon: 08-508 28 908

Till
Miljö- och hälsoskyddsnamnden
2013-08-27 p.14

Riktad kontroll 2012: Förpackningsmaterial - material i kontakt med livsmedel

En rapport från miljöförvaltningen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna anmälan om rapporten
2. Överlämna rapporten till Livsmedelsverket

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Daniel Selin
Avdelningschef

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har under 2012, inom ramen för ett riktat kontrollprojekt, kontrollerat företag i Stockholms hantering av material avsedda att komma i kontakt med livsmedel.

Sveriges kontroll av material i kontakt med livsmedel har kritiserats av EU:s kontrollorgan Food and Veterinary Office. Livsmedelsverket har därav lyft fram området i fokus i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

Miljöförvaltningen i Stockholm valde att fokusera på hanteringen av material i kontakt med livsmedel i de verksamheter där livsmedel hanteras. Även kontroll av producenter av förpackningsmaterial och material som säljs till konsumenter ingår i kontroll av material i kontakt med livsmedel.

I projektet ingick 43 verksamheter. Resultatet visar att livsmedelsföretag i stor utsträckning är medvetna om vikten av att använda rätt förpackningsmaterial och material som

exempelvis plasthandskar som kommer i kontakt med livsmedel vid hantering. I de allra flesta fall användes material som var godkänt och anpassat för livsmedlets speciella egenskaper. I de fall där fel material användes åtgärdades detta skyndsamt av företaget.

Det finns dock ett behov av nationell samordning för att kunna utveckla kontrollen inom hela kedjan av material i kontakt med livsmedel – från tillverkare till användare och konsumenter.

Bakgrund

Alla livsmedel kommer någon gång i kontakt med olika typer av material. Det kan vara allt från redskap vid hantering av livsmedel till förpackningsmaterial. Dessa material kallas material eller produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel. Lagstiftningen reglerar hur materialen ska tillverkas och hanteras för att de inte ska avge främmande ämnen till det livsmedel de kommer i kontakt med.

Förpackningsmaterial kan ha en negativ effekt på människors hälsa beroende på mängden migration av främmande ämnen från materialet över till livsmedlet. Faktorer som exempelvis fetthalt, surhetsgrad, konsistens, hög temperatur (vid uppvärmning av livsmedel) och förvaringstid i förhållande till materialval är faktorer som gör att överföring av vissa ämnen från ökar och därmed utgör tänkbara hälsorisker.

År 2011 genomförde EU:s kontrollorgan Food and Veterinary Office (FVO) en inspektion där Sveriges kontroll av material i kontakt med livsmedel granskades. Vid inspektionen konstaterade FVO att Sverige inte uppfyller kraven för hur kontroll inom området ska bedrivas.

Med anledning av detta införlivades material i kontakt med livsmedel som ett fokusområde i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan. Planen ska samordna den kontroll som bedrivs i Sverige och därför initierade miljöförvaltningen ett kontrollprojekt på området förpackningsmaterial och material i kontakt med livsmedel 2012.

Genomförande

För projektet valdes 43 stycken livsmedelsanläggningar ut i Stockholms kommun. Två huvudtyper av livsmedelsföretag valdes ut; producenter av färdigförpackade livsmedel samt butiker som säljer matlådor.

Eftersom det finns ett stort antal olika typer av förpackningsmaterial och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel så gjordes ett urval av vilka produkter som projektet skulle fokusera på. Kontrollen har därför inriktats på handskar som används vid hantering av livsmedel samt förpackningar där livsmedel värms i förpackningen.

Resultat

De resultat som framkom vid kontrollerna av förpackningsmaterial var positiva. De flesta företag var måna om att göra rätt även om många saknade kunskap om hur de skulle göra.

Då det gäller engångshandskar använde 40 företag dessa i sin hantering. Av dessa 40 företag kunde 82 % visa att rätt sorts handskar användes för de livsmedel som hanterades.

Lagstiftningen kräver att, för alla material som kommer i kontakt med livsmedel, att företagen ska kunna visa dokumentation över att förpackningsmaterialet är lämpligt och säkert att använda. Dokumentationen kallas för ”Declaration of Compliance” (förklaring om överensstämmelse på svenska) och ska visa hur materialet får användas, vilka typer av livsmedel det kan användas till eller vid vilka temperaturer det får hanteras utan att avge främmande ämnen till livsmedlet.

Vid kontroll om det fanns lämplig dokumentation huruvida förpackningsmaterialet som användes vid livsmedelsföretaget var säkert ur ett livsmedelsperspektiv, så kunde mer än tre-fjärdedelar av livsmedelsföretagarna uppvisa lämplig dokumentation.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kartläggningen som gjordes av miljöförvaltningen omfattar endast en del av kontrollkedjan för förpackningsmaterial, det vill säga kontroll av livsmedelsföretag som använder material i sin verksamhet. Resultatet visar att även om kontroll ej bedrivits aktivt på dessa företag så bedöms material i kontakt med livsmedel som används i dessa verksamheter vara säkra.

Det är fortfarande oklart hur övriga delar av kontrollen ska bedrivas främst då det gäller importörer och producenter av material som ska komma i kontakt med livsmedel, men också hur kontroll av exempelvis köksredskap som säljs i butiker för konsumentbruk ska kontrolleras. Båda dessa kontrollfrågor

kräver nationell samordning och vägledning av Livsmedelsverket.

Förvaltningen kommer fortsättningsvis att kontrollera material och produkter som kommer i kontakt med livsmedel inom ramen för den ordinarie kontrollen. Framtida projekt för kontroll av exempelvis försäljning av köksredskap kan bli aktuellt inom de närmaste åren. Sannolikt kommer även vissa riktade insatser mot specifika produkter eller ämnen att ske där så är lämpligt i linje med stadens kommande kemikalieplan och vid uppdateringar av den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan.

SLUT

Bilagor

- 1 Rapport: Material i kontakt med livsmedel